

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **KARETA s.r.o.**, se sídlem Krnovská 1877/51, Bruntál, zastoupená JUDr. Pavlem Jařabáčem, advokátem se sídlem Puchmajerova 489/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2018, č. j. 11 A 191/2016 – 40,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 19. 10. 2015, č. j. 1724/580/15,68884/ENV, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu Ostrava (dále jen „ČIŽP“), ze dne 24. 6. 2015, č. j. ČIŽP/49/OOP/SR01/1413954.009/15/VPJ, jímž byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 15 000 Kč za správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o ochraně přírody“). Žalobkyně se měla správního deliktu dopustit tím, že bez výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody na přelomu roku 2013 a 2014 na pozemku parcelní č. 3875 v katastrálním území Bruntál – město provedla demolici budovy č. p. 1092 s prokázaným hnízděním 2 – 10 párů zvláště chráněného druhu živočicha rořýse obecného. Tím došlo ke škodlivému zásahu do jeho vývoje v rozporu s § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl rozsudkem ze dne 27. 6. 2018, č. j. 11 A 191/2016 – 40. K námitce, že žalobkyně jednala v souladu se stavebním povolením, městský soud citoval § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a poukázal na to, že právě za jeho porušení byla žalobkyně trestána. Toto ustanovení zakládá odpovědnost objektivní, otázka zavinění

se nezkoumá a žalobkyně jako „*stavební profesionál*“ musela počítat s možností zásahů do zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody. Měla se tedy sama informovat u příslušného orgánu ochrany přírody o tom, zda bylo příslušné povolení vydáno či zda by mělo být vzhledem k plánovaným zásahům vydáno. Pokud tak neučinila a spoléhala na veřejnoprávní povolení zadavatele zakázky (demolice budovy), nemůže tuto situaci zhojit před správním soudem s ohledem na objektivní odpovědnost.

[3] Městský soud k argumentům žalobkyně, že by odpovědnost měla spíše stíhat zadavatele – investora dané stavební činnosti, poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 As 86/2011 – 50, jenž se již podobnou námitkou zabýval a neshledal ji relevantní. Kasační soud tehdy uvedl, že „[n]epřípadný je odkaz stěžovatele na § 67 zákona o ochraně přírody a krajiny. Ten sice stanoví povinnosti v případě zámýšlené výstavby investorovi, toto hmotněprávní ustanovení však nenachází odraz v žádné sankční normě podle zákona o ochraně přírody a krajiny, tím spíše proto nelze uvažovat při nesplnění těchto povinností o postihu investora podle § 88 odst. 1 písm. e) tohoto zákona.“ Městský soud tak dovodil, že správní orgány nemohly konstatovat odpovědnost investora, jelikož ten svým jednáním nenaplnil znaky skutkové podstaty daného správního deliktu.

[4] K námitce, že biotop rorýse obecného v budově byl zařazen do neveřejné části databáze Portálu Agentury ochrany přírody a krajiny (dále jen „AOPK“) a žalobkyně se tedy o existenci hnízdiště nemohla dozvědět, městský soud uvedl, že žalobkyně měla sama aktivně tyto informace vyhledat. Příslušným orgánem je v tomto případě Krajský úřad Moravskoslezského kraje. Pokud by se ho žalobkyně dotázala, jistě by se jí dostalo konkrétní odpovědi.

[5] Závěrem pak městský soud odmítl námitky žalobkyně ohledně skutečnosti, že k demolici budovy došlo v roce 2014 a že v dané době již zde rorýs obecný nehnízdil. V tomto ohledu žalobkyně ve správním řízení navrhla některé důkazy (výslech svědků a znalecký posudek), které nebyly provedeny. Městský soud k tomu uvedl, že ČIŽP je specializovaným kontrolním orgánem na úseku ochrany životního prostředí, jeho pracovníci disponují vysokoškolským vzděláním převážně přírodovědného zaměření a praxí v daném oboru a disponují dostatečnými znalostmi. Proto nebylo nutné pro posouzení této otázky přibírat znalce. K výslechu navrhovaných svědků (stavbyvedoucího, stavebního technika, stavebních dělníků a dozorovatele) městský soud poukázal na odůvodnění rozhodnutí ČIŽP jako správního orgánu prvního stupně, podle něhož ČIŽP sdělení těchto svědků, že na budově nezjistili výskyt rorýse obecného, považuje za pravdivé, tudíž není nutné je vyslýchat.

[6] Žalobkyně (dále jen „*stěžovatelka*“) napadla rozsudek městského soudu kasační stížností. V ní nejprve polemizuje se závěrem městského soudu, že měla o informaci o výskytu zvláště chráněného druhu – rorýse obecného – požádat příslušný orgán ochrany přírody. Uvádí k tomu, že prováděla dílo jako zhotovitel na základě veřejné zakázky tzv. na projekt a na základě pravomocného stavebního povolení. Za vady zadávací dokumentace dle zákona odpovídá zadavatel. Existence hnízdního biotopu rorýse obecného je překážkou, která brání vyhovění žádosti o stavební povolení. Stěžovatelka též poukázala na princip presumpce správnosti rozhodnutí orgánů veřejné moci. Stavební úřad byl povinen po stavebníkovi (jímž stěžovatelka nebyla) požadovat získání výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a stavebník byl povinen se o získání této výjimky postarat. Proto závěr městského soudu, že stěžovatelka byla oprávněně sankcionována za porušení zákona o ochraně přírody, je v rozporu s principem presumpce správnosti aktů orgánů veřejné moci (zde stavebního povolení) a principem ochrany dobré víry osob ve správnost těchto aktů.

pokračování

[7] Dále stěžovatelka odmítá argumentaci městského soudu, že kdyby prověřovala status budovy z hlediska zákona o ochraně přírody u příslušného správního orgánu (Krajského úřadu Moravskoslezského kraje), jistě by se jí dostalo konkrétní odpovědi o hnízdním biotopu rorýse obecného. Stěžovatelka považuje tento závěr za nelogický a poukazuje na nevěřejnou povahu databáze AOPK. Pokud je databáze nevěřejná, nemůže stěžovatelka jako soukromoprávní subjekt informaci z této databáze obdržet. Je lhostejné, který správní orgán má poskytování informací ve své pravomoci, protože ji může poskytnout pouze povolenému adresátovi. Stěžovatelka uzavřela, že uložení sankce její osobě „*pouze zastírá nepořádky v činnosti státu*“.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta jako nedůvodná. Uvádí, že postupoval v souladu s judikaturou správních soudů a odkazuje na řadu rozsudků, mezi nimi i na již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 86/2011 – 50, a na rozsudek téhož soudu ze dne 9. 12. 2011, č. j. 2 As 26/2010 – 98, z nichž obsáhle cituje.

[9] K námitce presumpce správnosti aktů veřejné moci žalovaný poukazuje na to, že případné povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody je výsledkem samostatného správního řízení zahajovaného na žádost. Stavební povolení takové rozhodnutí nahradit nemůže, neboť obě rozhodnutí se vydávají nezávisle na sobě. Ačkoli stěžovatelka neměla jednoznačně stanovenou povinnost zjistit si výskyt zvláště chráněných druhů v dané lokalitě, měla povinnost postupovat v souladu se zákonem a dle § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody je zakázáno škodlivě zasahovat do vývoje zvláště chráněných druhů živočichů. Bylo proto ve vlastním zájmu stěžovatelky, aby si ověřila, zda její činnost nemůže porušit posledně uvedené ustanovení zákona o ochraně přírody.

[10] Co se týče poskytování informací z nálezové databáze ochrany přírody, žalovaný připustil, že tyto údaje nejsou pro soukromoprávní subjekty bez dalšího přístupné. Stěžovatelka však měla možnost požádat příslušný krajský úřad, který přístupem do databáze disponuje, o předběžnou informaci podle § 139 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“), ve spojení s § 90 odst. 17 zákona o ochraně přírody (ve znění účinném do 31. 12. 2017 – pozn. soudu), zda realizace záměru je v souladu s posledně uvedeným zákonem. Stěžovatelce jako stavebnímu profesionálu je tato skutečnost nepochybně známa.

[11] Závěrem žalovaný poukazuje na to, že stěžovatelka již byla sankcionována za porušení zákona o ochraně přírody za obdobných okolností jako v nyní projednávaném případě. Odkázal v této souvislosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2012, č. j. 1 As 87/2012 – 40.

[12] Stěžovatelka v replice k vyjádření žalovaného uvedla, že se žalovaný vyhnul nejzásadnějšímu problému, totiž otázce „*nevěřejnosti*“ informace o existenci hnízdního biotopu. Jestliže je tato informace nevěřejná, nemůže být veřejnou ani jako předběžná informace podle § 139 správního řádu. Právo by mělo být praktické, s tím však není v souladu představa „*masové zasílání žádostí*“ o předběžnou informaci podle § 139 správního řádu. V době zahájení stavebních prací nebyly po rorýsovi na stavbě žádné stopy. V tomto směru by jakási povinnost stěžovatelky preventivního charakteru byla bezbřehá: z hlediska ochrany přírody by hrozilo „*cokoliv*“ a zhotovitelé by se takto měli dotazovat také na „*cokoliv*“. Povinnost ověřit soulad stavebního záměru s požadavky na ochranu životního prostředí by měla prvotně zatěžovat stavebníka, a to tím spíše, je-li navíc veřejným zadavatelem.

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) zastoupena advokátem. Nejvyšší správní soud dále posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věta první s. ř. s.

[14] Nejvyšší správní soud na tomto místě dále podotýká, že stěžovatelka v kasační stížnosti výslovně nespécifikovala důvody kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s. Z obsahu kasační stížnosti je však zřejmé, že se dovolává kasačního důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť polemizuje s právním posouzením městského soudu. V této souvislosti zdejší soud pro úplnost připomíná, že ze zásady *iura novit curia* (soud zná právo) plyne, že stěžovatelka není povinna podřadit tvrzené důvody kasační stížnosti pod konkrétní ustanovení právního předpisu; soud je posuzuje podle jejich obsahu.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Podle § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody je *zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.* Dle § 56 odst. 1, věty první zákona o ochraně přírody (ve znění účinném do 31. 5. 2017) *výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje orgán ochrany přírody.*

[17] Dále podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody (ve znění účinném do 30. 6. 2017) *orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje.*

[18] Jádrem kasační argumentace stěžovatelky jsou tyto okruhy otázek: (a) stěžovatelka tvrdí, že mohla oprávněně spoléhat na základě zásady presumpce správnosti správních aktů na dostatečnost stavebního povolení, za jehož obstarání nebyla odpovědná; (b) za porušení zákona o ochraně přírody měl odpovídat investor – jako osoba odpovědná za obstarání stavebního povolení; a (c) stěžovatelka *de facto* dovozuje, že si porušení § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody nebyla a ani nemohla být vědoma, protože (ve zkratce řečeno) pohyb rořýse obecného v okolí stavby nezaznamenala a informace o jeho chráněném biotopu na stavbě byla neverejná.

[19] Úvodem Nejvyšší správní soud konstatuje, že k otázce sub (a) výše se již podrobně vyjádřil ve skutkově podobných případech, přičemž na tuto ustálenou judikaturu již vhodně poukázal v napadeném rozsudku městský soud i žalovaný ve svém vyjádření. Žalovaný konkrétně citoval následující pasáž z rozsudku č. j. 2 As 26/2010 – 98: *„Dle názoru Nejvyššího správního soudu je nutno vyjít z vymezení objektivního předmětu jednotlivých správních řízení, tedy řízení stavebního a řízení vedených dle zákona o ochraně přírody a krajiny. Z hlediska sankční odpovědnosti nemůže být rozhodující předmět řízení subjektivní, tedy cíl, kterého chce účastník jeho vyvoláním dosáhnout (zde realizace stavebního díla), ale je nutno naopak třeba vyjít z toho, jaký je smysl vedení jednotlivých řízení, tedy proč jsou určité soukromoprávní aktivity podřízeny režimu veřejného práva. Tímto důvodem je vždy potřeba ochrany širších,*

pokračování

obecných zájmů, které mohou být takovými aktivitami nežádoucím způsobem dotčeny. Tyto zájmy musí mít vždy své objektivní vymezení v zákoně. Jednotlivé zákony tak podrobují některé soukromoprávní činnosti své reglementaci, a to v rozsahu společenských zájmů, které upravují. Při realizaci těchto činností často nepostačí jen prosté dodržení podmínek vyplývajících z různých právních předpisů, upravujících různé oblasti obecných zájmů, ale často je v tomto smyslu nutno vést i samostatná správní řízení. Tak je tomu i v dané věci, kdy k dosažení subjektivního předmětu řízení, tedy získání veřejnoprávních oprávnění ke stavební činnosti, musel stavebník dostát nejen požadavkům stavebního práva, ale též práva environmentálního. Bylo tedy jeho povinností nejen vyvolat územní a následně stavební řízení, ale též řízení předpokládaná zákonem o ochraně přírody a krajiny. Objektivním předmětem všech zmiňovaných řízení je ochrana obecných zájmů na různých úsecích veřejné správy. Záměr na ochraně přírody a krajiny je samostatným, objektivně vymezeným předmětem, odlišným od předmětu řízení stavebního (územního), jakkoli technicky vzato mohou jednotlivá řízení být pojata jako dílčí část řízení jiných. Není tedy rozhodné, zda zákonodárce z procesního hlediska zvolí formu subsumpce správních aktů nebo jejich řetězení – vždy půjde o řízení s odlišitelnými předměty. Takto nazíráno je podstatné, že žalobce nebyl postižen za porušení předpisů práva stavebního, ale za nedodržení zákona na úseku ochrany přírody a krajiny. Je tedy zřejmé, že samotný fakt, že předpisy stavebního práva neporušil, žalobce nezbujuje případné odpovědnosti za porušení zákona o ochraně přírody a krajiny.“ Nejvyšší správní soud v citované věci dále uzavřel, že „[m]ěstský soud pochybil, pokud dospěl k závěru, že sankční odpovědnost za posuzované správní delikty musí nést ten, kdo měl, coby investor, povinnost obstarat příslušné souhlasy a povolení, nikoli však ten, kdo na základě smluvního vztahu s ním posuzované činnosti fakticky prováděl (žalobce).“

[20] V judikované věci byl sice žalobce postižen za jiné správní delikty dle zákona o ochraně přírody, avšak výše uvedené má obecnou platnost a bezpochyby dopadá i na správní delikt stěžovatelky podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody.

[21] Stěžovatelka v kasační stížnosti zdůrazňuje, že Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 2 As 26/2010 – 98, hovořil o povinnostech **stavebníka** dostát nejen požadavkům práva stavebního, ale i požadavkům práva environmentálního (viz citát v odstavci [19] výše), a upozorňuje, že stavebníkem sama nebyla. K tomu je však nutno uvést, že jde o zavádějící vytržení dílčího názoru z celkového kontextu odůvodnění citovaného rozsudku. I v tehdy posuzovaném případě se jednalo o zhotovitele stavby, jenž byl odpovědný za správní delikt dle zákona o ochraně přírody. Vyjádření o povinnostech stavebníka bylo míněno jen jako ilustrace faktu, že prosté stavební povolení nepostačuje a je nutné za určitých okolností obstarat i povolení další, environmentální. Ostatně daný kontext je dobře patrný při četbě celého citátu uvedeného v odstavci [19] výše. Stěžovatelka chybně uvádí, že v její věci byl stavebníkem „MěÚ Bruntál“; správně však byl stavebníkem [viz § 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2017] město Bruntál, nikoli městský úřad jako orgán veřejné moci. Stěžovatelka z vytrženého citátu a chybně chápaného postavení stavebníka dovozuje, že stavební úřad měl po stavebníkovi požadovat, a stavebník byl povinen obstarat, získání výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody. To však svědčí o tom, že nepochopila ucelenou a vnitřně soudržnou argumentaci kasačního soudu. V ní soud jednak jasně oddělil roli stavebníka a zhotovitele, a poté zřetelně vysvětlil, z jakých důvodů nese právě zhotovitel (respektive jakákoli osoba, která se dopouští konkrétního jednání postihovaného zákonem o ochraně přírody) **odpovědnost namísto stavebníka** (respektive investora).

[22] Co se týče argumentu sub (b), tedy že by odpovědnost za správní delikt měl spíše nést investor (stavebník), jenž obstarával stavební povolení a zadával veřejnou zakázku, kterou stěžovatelka plnila, i k němu se již Nejvyšší správní soud (mimo již výše uvedeného) vyjádřil.

[23] Ve věci, kterou projednával kasační soud pod sp. zn. 1 As 86/2011, byl žalobce postihován též za správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a v kasační stížnosti obsáhle dovozoval, že odpovědnost by měl nést investor, nikoli žalobce jako zhotovitel díla. Soud tomuto argumentu nepřisvědčil a k této otázce dále uvedl: „*I kdyby zákon (obdobně jako je tomu u vlastníků např. při vydávání povolení ke kácení dřevin stojících mimo les podle § 8 odst. 3 vyhlášky ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny) ukládal požádat o příslušné povolení investorovi, nemohl by být v nyní projednávaném případě za přestupek podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a krajiny sankcionován, neboť to nebyl on, kdo nedovoleně zasáhl do biotopu (tato skutečnost není mezi účastníky řízení sporná). Samozřejmě je možné představit si situaci [...], kdy by mohla nastoupit delikt ní odpovědnost realizátora i investora, a to například pokud by uvedené práce prováděli oba, resp. zaměstnanci obou subjektů, či kdy by zaměstnanci investora na místě samém řídili práce či dávali pokyny k provádění prací prováděných realizátorem. Tak tomu však v daném případě nebylo.*“ V části III.B citovaného rozsudku se pak soud obsáhle vyjádřil i k povinnostem investora podle § 67 zákona o ochraně přírody. Kasační soud tuto otázku řešil také v rozsudku č. j. 1 As 87/2012 – 40, na nějž poukázal žalovaný a jenž se týkal stejné stěžovatelky jako v nyní posuzovaném případě. Tehdy soud uvedl, že „[s]těžovatel jako stavební profesionál musí počítat při své činnosti s možností zásahů do zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny a musí být obeznámen s platnou úpravou. Je proto na něm, aby se případně sám informoval u příslušného orgánu ochrany přírody o tom, zda bylo příslušné povolení vydáno, či zda by mělo být vzhledem k plánovaným zásahům vydáno, popřípadě korigovat neblahé následky v případě absence příslušných povolení soukromoprávním ujednáním s investorem. Pokud tak neučinil a spoléhal na to, že zadavatel veřejné zakázky měl vyřešena všechna veřejnoprávní povolení, nemůže tuto situaci bojřit před správními soudy.“

[24] Současně je nutno zdůraznit, že stěžovatelka v kasační stížnosti nepředložila žádnou argumentaci, již by polemizovala s judikaturou citovanou městským soudem i žalovaným v jeho vyjádření. Na tato tvrzení již odpověď Nejvyšší správní soud dal (viz výše) a rozhodující senát nyní nevidí důvod, proč by se od dříve vyslovených názorů měl odlišit.

[25] Určitou novost argumentace stěžovatelky lze spatřovat pod bodem (c) výše. Zde stěžovatelka namítá, že neměla a nemohla mít vědomost o tom, že stavba, jejíž demolici prováděla, může být chráněným biotopem rořýse obecného a daný seznam, v němž byla hnízdní lokalita zapsána, nebyl veřejný.

[26] Stěžovatelka zde v zásadě míří k tomu, že správní delikt nemohla spáchat zaviněně, a to ani ve formě nevědomé nedbalosti. Je zřejmé, že taková situace ze subjektivního hlediska stěžovatelky vyhlíží nespravedlivě; stěžovatelka se vskutku mohla spoléhat na projektovou dokumentaci a stavební povolení obstarané investorem (zadavatelem veřejné zakázky – k tomu viz níže).

[27] Vědomost stěžovatelky zde však není rozhodná a stěžovatelka nese odpovědnost za delikt i za situace, pokud o porušení právem chráněného zájmu nevěděla a vědět nemohla. K tomu příhodně kasační soud již v rozsudku č. j. 1 As 87/2012 – 40, uvedl, že odpovědnost na základě § 88 zákona o ochraně přírody je odpovědností objektivní a „[o]bdobně je tomu ostatně i v případě delikt ní odpovědnosti právnických osob a jim narovených fyzických osob při výkonu podnikání, vznikající na základě řady dalších předpisů z oblasti správního práva. Jestliže je odpovědnost za určitý delikt objektivní, pak se jedná o odpovědnost za následek, tj. bez ohledu na zavinění. Znamená to, že otázka zavinění se vůbec nezkoumá. Zkoumá se zejména naplnění obligatorních znaků objektivní stránky v dané věci dotčené skutkové podstaty, kterými jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi. [...] Je nepodstatné, zda stěžovatel o existenci Památného stromu věděl, zda jeho existence byla zmíněna v projektu veřejné zakázky, stavebním povolení či rozhodnutí odboru životního prostředí obecního úřadu Bruntál k povolení stavby.“ Jakkoli v judikovaném případě stěžovatelka byla postížena za neoprávněný zásah do ochranného pásma

pokračování

památného stromu, uvedené lze přiměřeně aplikovat i na nyní projednávanou věc: čili i když stěžovatelka nevěděla o existenci chráněného biotopu v dané budově a i když tuto informaci nemohla snadno zjistit z veřejně přístupných zdrojů, stejně nese (objektivní) odpovědnost za výsledek svého jednání.

[28] K výše řečenému kasační soud doplňuje, že dále považuje za vhodné korigovat názor stěžovatelky o nemožnosti získat neveřejnou informaci o hnízdišti rorýse obecného v dotčené stavbě. Krajský soud v napadeném rozsudku ve shodě se správními orgány konstatoval, že „[p]okud žalobkyně sama aktivně hledala informace o hnízdění rorýse obecného na předmětné budově, jak sama uvedla v průběhu správního řízení i v podané žalobě, měla o informace požádat příslušný orgán ochrany přírody. Tím je v tomto případě Krajský úřad Moravskoslezského kraje nebo jiný orgán ochrany přírody. Pokud by takto žalobkyně učinila, zcela jistě by se jí dostalo konkrétní odpovědi o hnízdním biotopu rorýse obecného na předmětné budově“ (viz odstavec 44 napadeného rozsudku). V odstavci 37 krajský soud konkretizoval, že stěžovatelka „[m]ohla požádat Krajský úřad Moravskoslezského kraje jako kompetentní orgán o předběžnou informaci dle § 139 správního řádu ve spojení s § 90 odst. 17 zákona o ochraně přírody a krajiny, zda lze uskutečnit demolici předmětné stavby, případně za jakých podmínek.“

[29] Stěžovatelka k tomu v replice k vyjádření žalovaného namítla, že toto vyjádření se vyhýbá „nejzásadnějšímu problému“, který podmiňuje „samu existenci tohoto soudního řízení, a to je otázka 'neveřejnosti' informace o existenci 'hnízdního biotopu'. Jestliže je tato informace 'neveřejná', pak nemůže být 'veřejnou' ani jako předběžná informace podle § 139 správního řádu ve spojení s § 90 odst. 17 zákona“. S tím však Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

[30] Podle § 139 odst. 1 správního řádu *stanoví-li tak zvláštní zákon, může každý požadovat od správního orgánu, který je příslušný vydat rozhodnutí nebo podmiňující úkon, aby mu v písemné formě poskytl předběžnou informaci o tom, a) zda lze určitý záměr uskutečnit jen za předpokladu vydání rozhodnutí nebo podmiňujícího úkonu a b) podle jakých hledisek bude posuzovat žádost o vydání rozhodnutí nebo podmiňujícího úkonu, popřípadě za jakých předpokladů lze žádosti vyhovět.* Dle § 139 odst. 2, věty první správního řádu *předběžná informace se nemůže týkat řešení otázky, kterou nepřísluší správnímu orgánu rozhodnout (§ 57 odst. 1).* Ustanovení § 90 odst. 17 zákona o ochraně přírody (ve znění účinném do dne 31. 12. 2017) stanoví, že *orgány ochrany přírody poskytují předběžné informace podle správního řádu.*

[31] Stěžovatelka nikterak nezpochybnuje, že k povolení výjimky ve smyslu § 56 zákona o ochraně přírody byl v daném případě příslušný Krajský úřad Moravskoslezského kraje (viz § 77a téhož zákona), jak správně podotknul krajský soud. Stěžovatelka se však svou argumentací snaží navodit dojem, že jestliže byla informace o biotopu rorýse obecného obsahem neveřejného seznamu vedeného AOPK, pak by ji ani příslušný krajský úřad stěžovatelce k její žádosti nebyl oprávněn poskytnout. Nic takového však z právní úpravy citované v odstavci [30] výše nevyplývá. Neveřejnost seznamu, ve kterém byla informace o hnízdišti rorýse obecného v dotčené stavbě obsažena, by nemohla být důvodem pro to, aby Krajský úřad Moravskoslezského kraje jako příslušný orgán ochrany přírody odmítl poskytnout předběžnou informaci ve smyslu § 139 správního řádu. Povaha či zdroj relevantních informací není v tomto případě pro poskytnutí předběžné informace podmiňující, zákonnou podmínkou pro její poskytnutí je pouze věcná příslušnost správního orgánu a to, že možnost tuto informaci požadovat stanoví zvláštní zákon. Není pochyb o tom, že v posuzované věci byly obě uvedené podmínky splněny.

[32] Stěžovatelka taktéž namítala, že podle pravidel právní úpravy veřejných zakázek (a dle obchodněprávních předpisů) byla zhotovitelem stavebního díla, které byla povinna realizovat podle soutěžních podmínek a obsahu zadávací dokumentace, přičemž za vady zadávací

dokumentace odpovídá zadavatel. I tyto okolnosti podle ní směřují k naplnění principu presumpce správnosti rozhodnutí orgánů veřejné moci. K tomuto dílčímu tvrzení Nejvyšší správní soud odkazuje na svá předchozí rozhodnutí a na výše předestřenu argumentaci, především v odstavci [23] výše. Okolnost, že stěžovatelka spoléhala na to, že zadavatel veřejné zakázky měl vyřešena všechna veřejnoprávní povolení, nezpůsobuje zánik její odpovědnosti za správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody. Nastalou situaci nemůže stěžovatelka hojit před správními soudy. To, že by stěžovatelka protiprávní jednání (škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněného druhu živočicha – rorýse obecného) neprovedla sama a za uvedený delikt by tak měla odpovídat spolu s ní rovněž jiná osoba, stěžovatelka netvrdí a nevyplývá to ani ze skutkových zjištění správních orgánů. Stěžovatelka přitom zjištěný skutkový stav věci nikterak nerozporovala a i v kasační stížnosti výslovně uvedla, že o něm není sporu.

[33] Nad rámec uvedeného Nejvyšší správní soud v obecnosti připouští, že by mohlo být otázkou *de lege ferenda*, zda úprava zákona o ochraně přírody není příliš tvrdá, pokud stojí na ryze objektivním pojetí odpovědnosti bez možnosti liberace. V této souvislosti však soud nedospěl k názoru, že by tato „přísnost“ právní úpravy dosahovala takové intenzity, aby zasáhla do základních subjektivních práv stěžovatelky; stěžovatelka nic takového ani netvrdí. Namísto toho se dovolává porušení zásady presumpce správnosti aktů veřejné moci, k němuž ovšem v projednávané věci nedošlo, neboť – jak plyne z výše citované judikatury – existence pravomocného stavebního povolení nevylučuje nutnost obstat si jiná povolení (výjimky ze zákazů) dle zákona o ochraně přírody. Ostatně k tvrdosti dotčené právní úpravy se zdejší soud v rozsudcích č. j. 1 As 86/2011 – 50 a č. j. 2 As 26/2010 – 98, taktéž vyjadřoval. V druhém uvedeném rozhodnutí podotknul, že „[j]ediny prostor, jak případně zohlednit absenci zavinění či dobrou víru subjektu, který se dopustil protiprávního jednání, tak zůstává v rámci úvah o vyšší ukládané sankce.“ Uvedené bezesbýtku platí i v nyní projednávané věci, přičemž Nejvyšší správní soud pro úplnost zdůrazňuje, že za delikty podle § 88 odst. 1 zákona o ochraně přírody bylo možno uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč. Stěžovatelce byla uložena pokuta ve výši 15 000 Kč.

[34] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud námitkám obsaženým v kasační stížnosti nepřisvědčil, zamítl ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[35] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by měl procesně úspěšný žalovaný, kterému však v řízení o kasační stížnosti nevznikly takové náklady, které by přesahovaly běžný rámec jeho úřední činnosti a bylo by tak namíste mu právo na jejich náhradu přiznat. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 9. ledna 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu